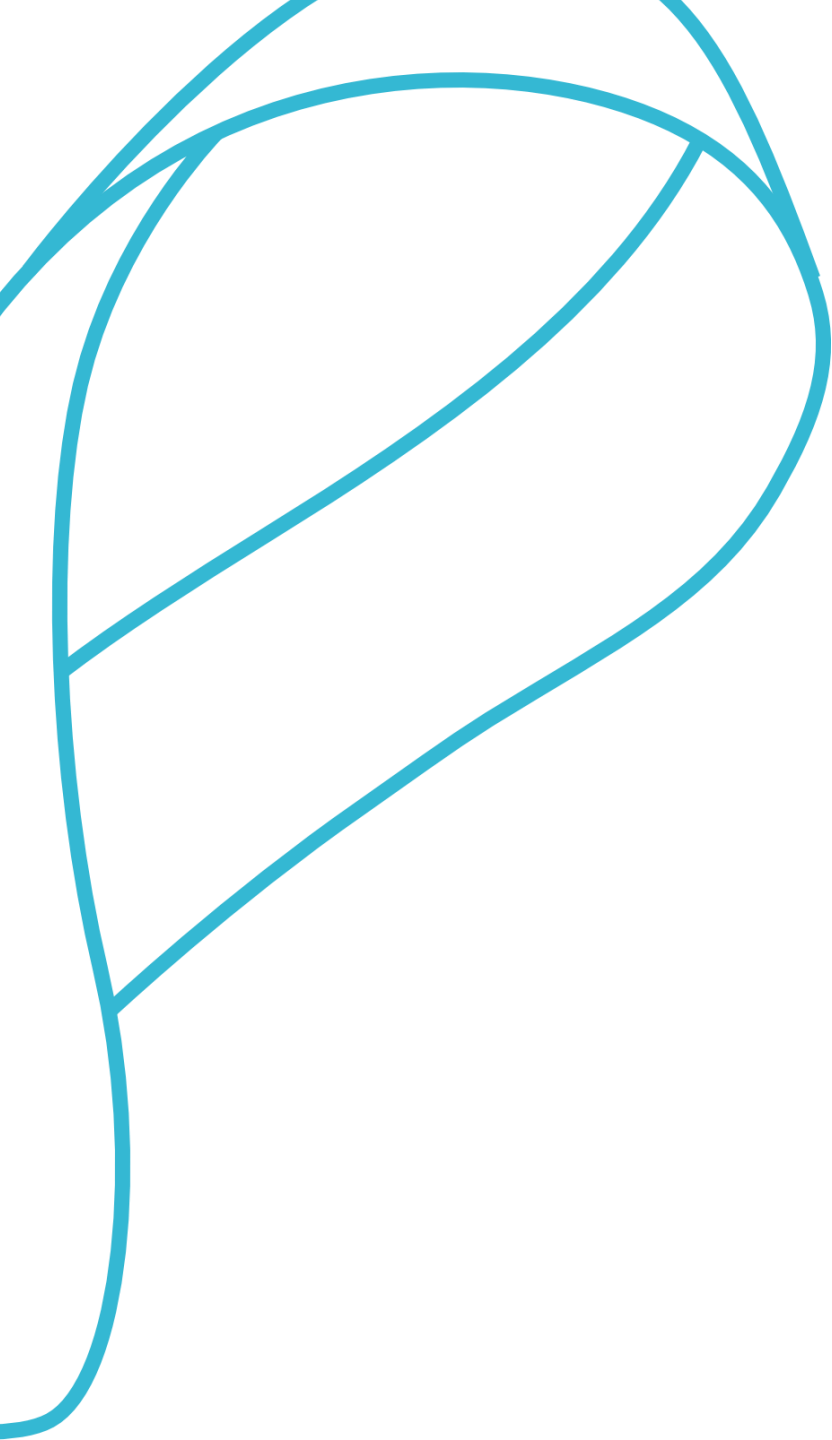

‘Samen voor Palliatieve Zorg’

Een initiatief van:
ELZ Oost- en West Meetjesland
Palliatieve zorg Gent-Eeklo

Palliatieve Zorg: definitie WHO

Palliatieve zorg is een benadering die de **levenskwaliteit verbetert van patiënten en hun naasten** die geconfronteerd worden met een **levensbedreigende aandoening**. Deze zorg richt zich op het **vroegtijdig signaleren, beoordelen en behandelen** van lijden door middel van pijnverlichting en de aanpak van **lichamelijke, psychische, sociale en spirituele** problemen.

KERNPUNTEN definitie WHO

Levenskwaliteit verbeteren

Levensbedreigende aandoeningen

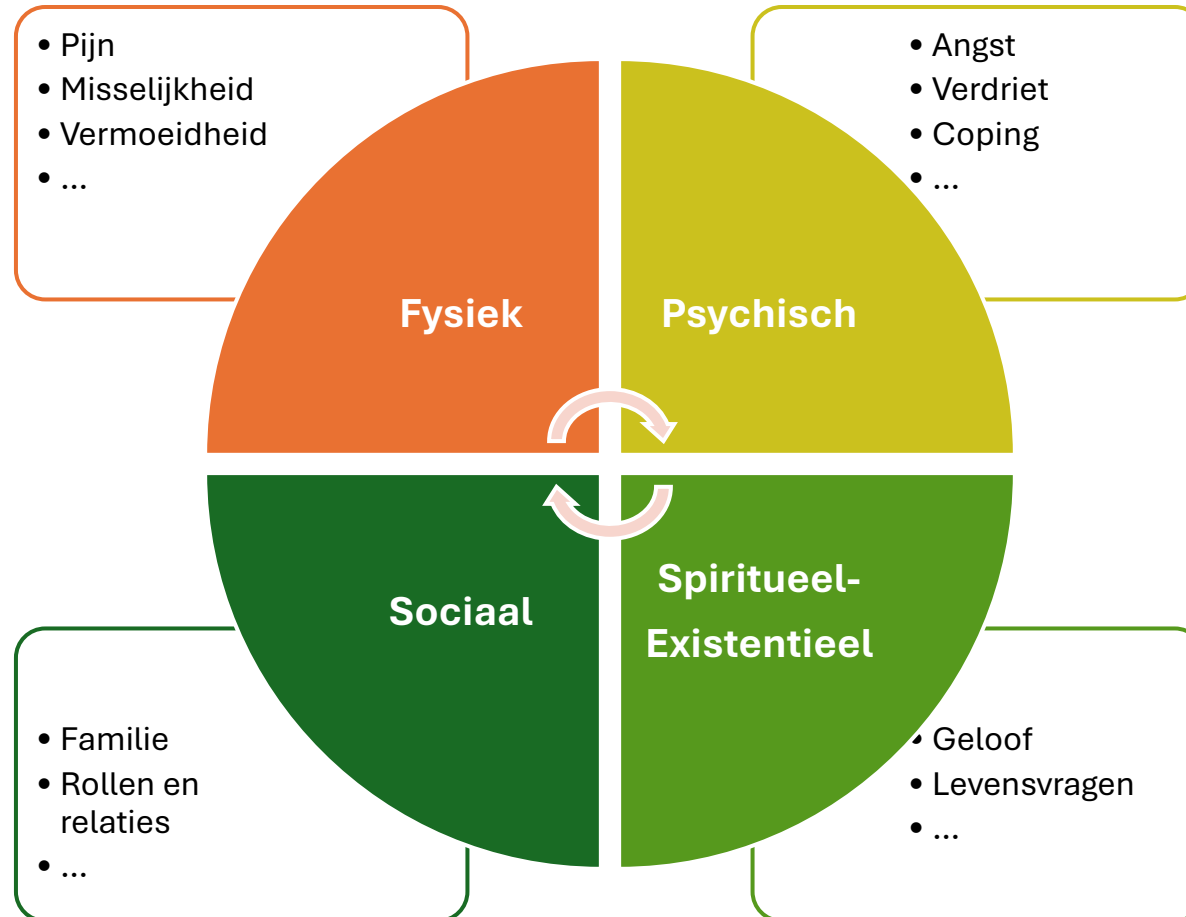
Vroegtijdig herkennen : lijden voorkomen en verlichten

Holistische benadering

Ondersteuning van naasten

PALLIATIEVE ZORG

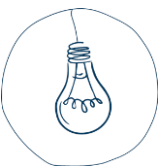
TOTAALZORG

- Als genezen niet meer kan
- Focus op kwaliteit en comfort
- Lichamelijke, psychosociale en spirituele pijn
- Patiënt én zijn omgeving
- ALLE hulpverleners – **brede** zorgteam
- Gespecialiseerde hulpverleners → 2de lijn

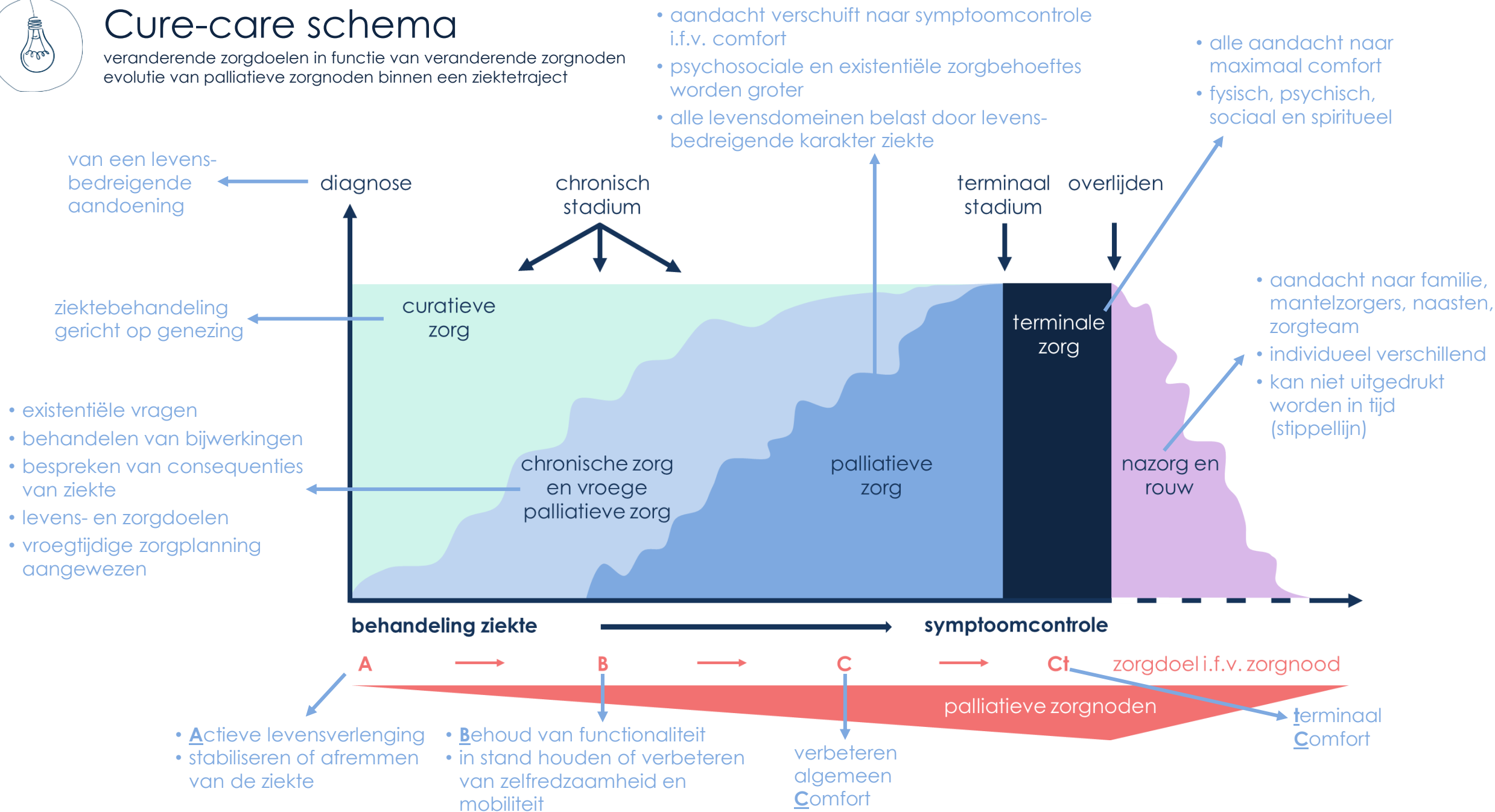

Wanneer start PZ?

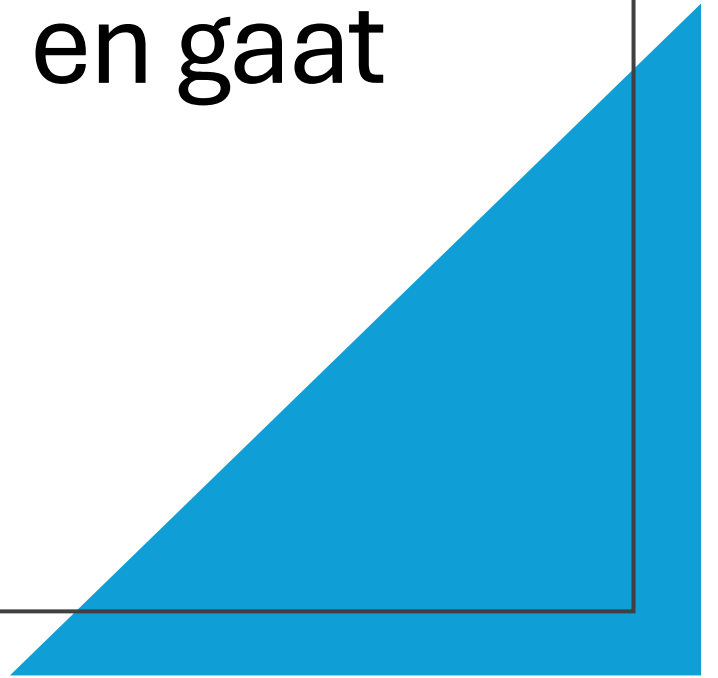

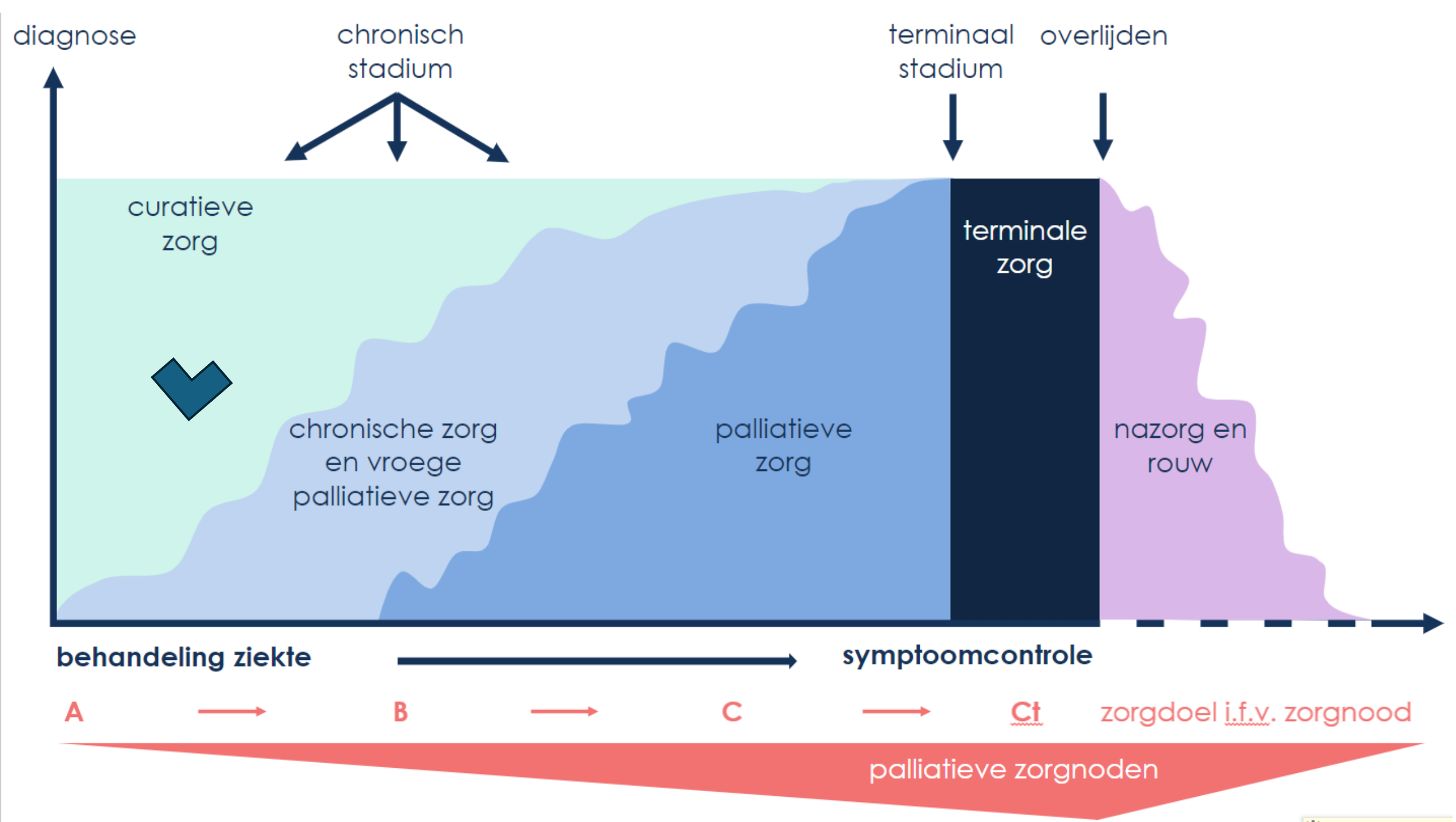
Cure-care schema

veranderende zorgdoelen in functie van veranderende zorgnoden
evolutie van palliatieve zorgnoden binnen een ziekte-traject

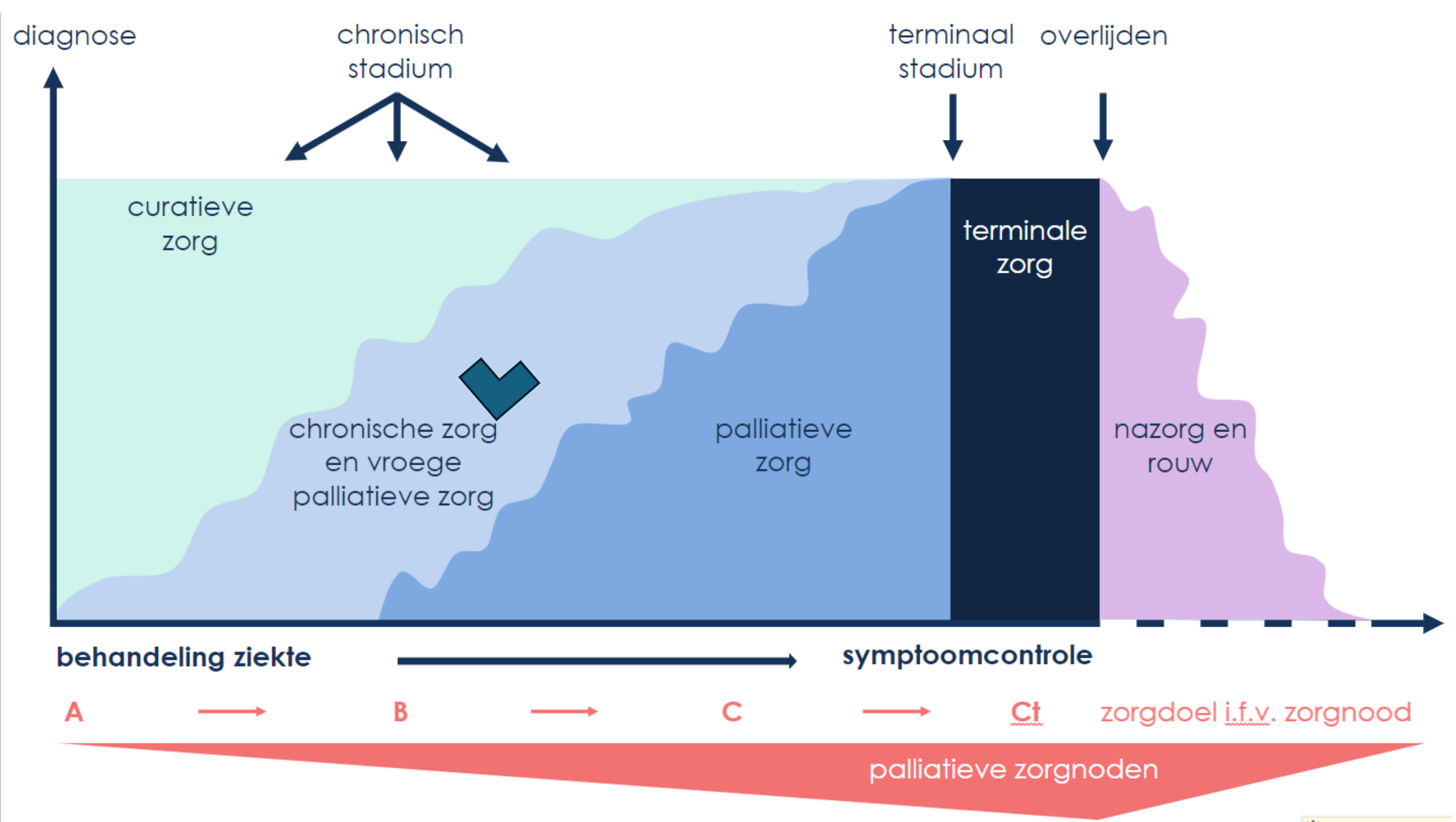

Marcel heeft pancreaskanker. Er is een heelkundige ingreep gepland, waarna chemotherapie zal opgestart worden. Zijn echtgenote is zeer bezorgd en gaat mee op doktersbezoek.

Bij Marcel is de chemotherapie gestopt.
Hij blijft pijn hebben, vooral veel buikkrampen.
Marcel is ook sterk vermagerd.
De laatste CT heeft aangetoond dat Marcel
metastasen heeft.
Een nieuwe chemokuur wordt gestart.

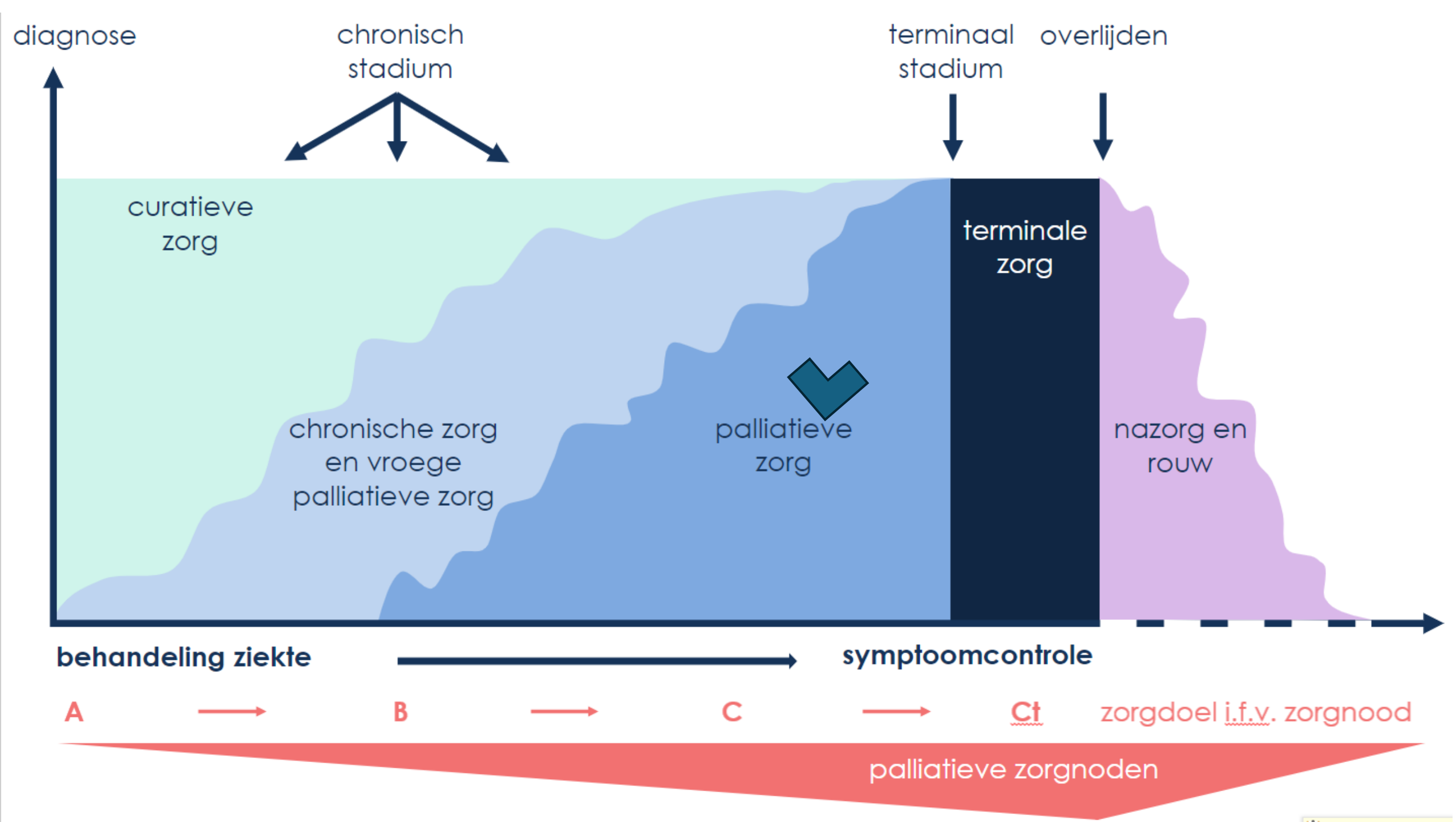

De metastasen bleven toenemen, dus de chemotherapie
is gestopt.

Marcel gaat sterk achteruit en heeft heel veel zorg nodig.

Hij heeft pijn en is constant misselijk.

Ook zijn echtgenote en kinderen hebben veel nood aan
steun.

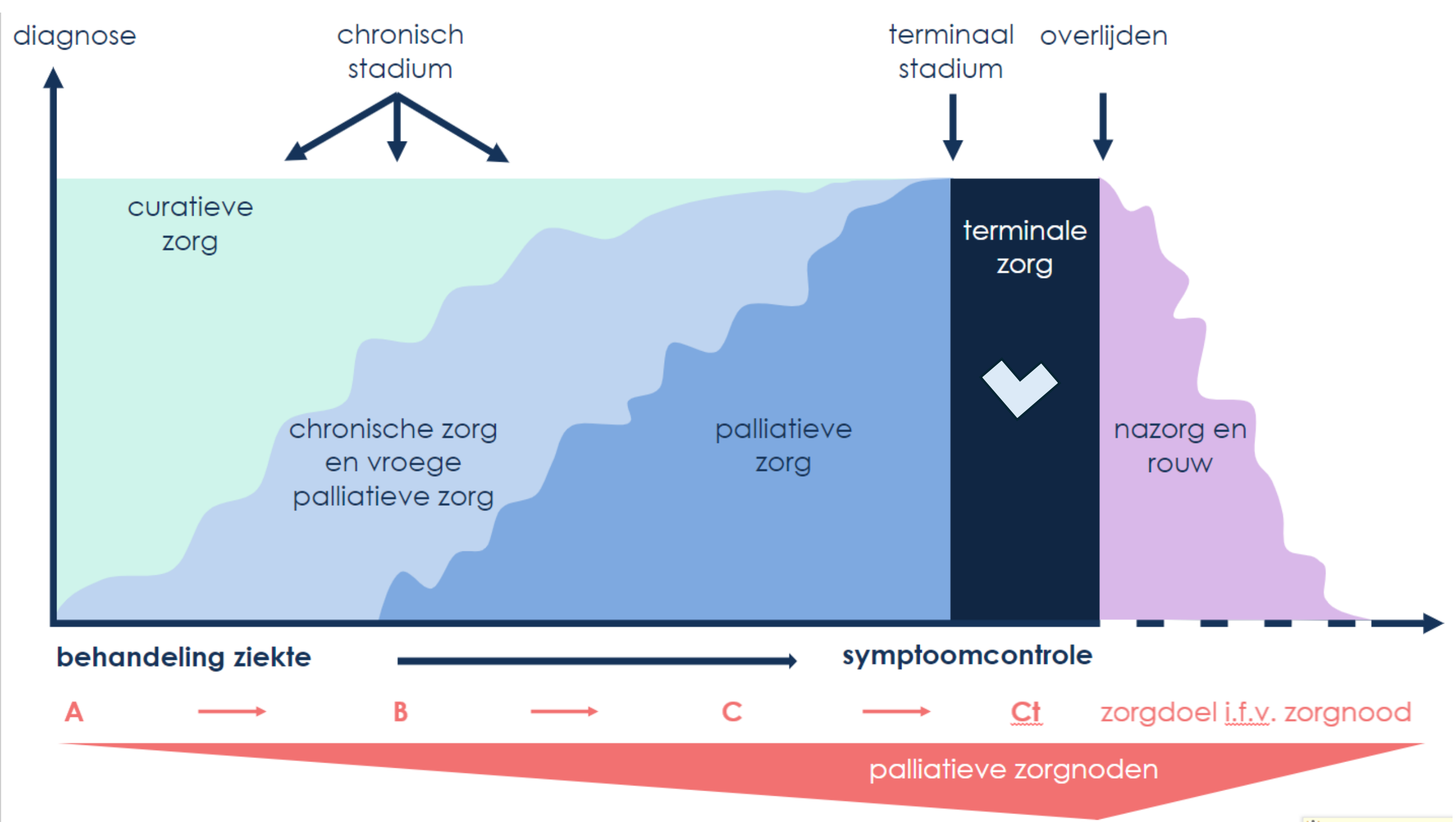

Marcel is nu volledig bedlegerig en niet meer aanspreekbaar. Zijn ademhaling is reutelend.

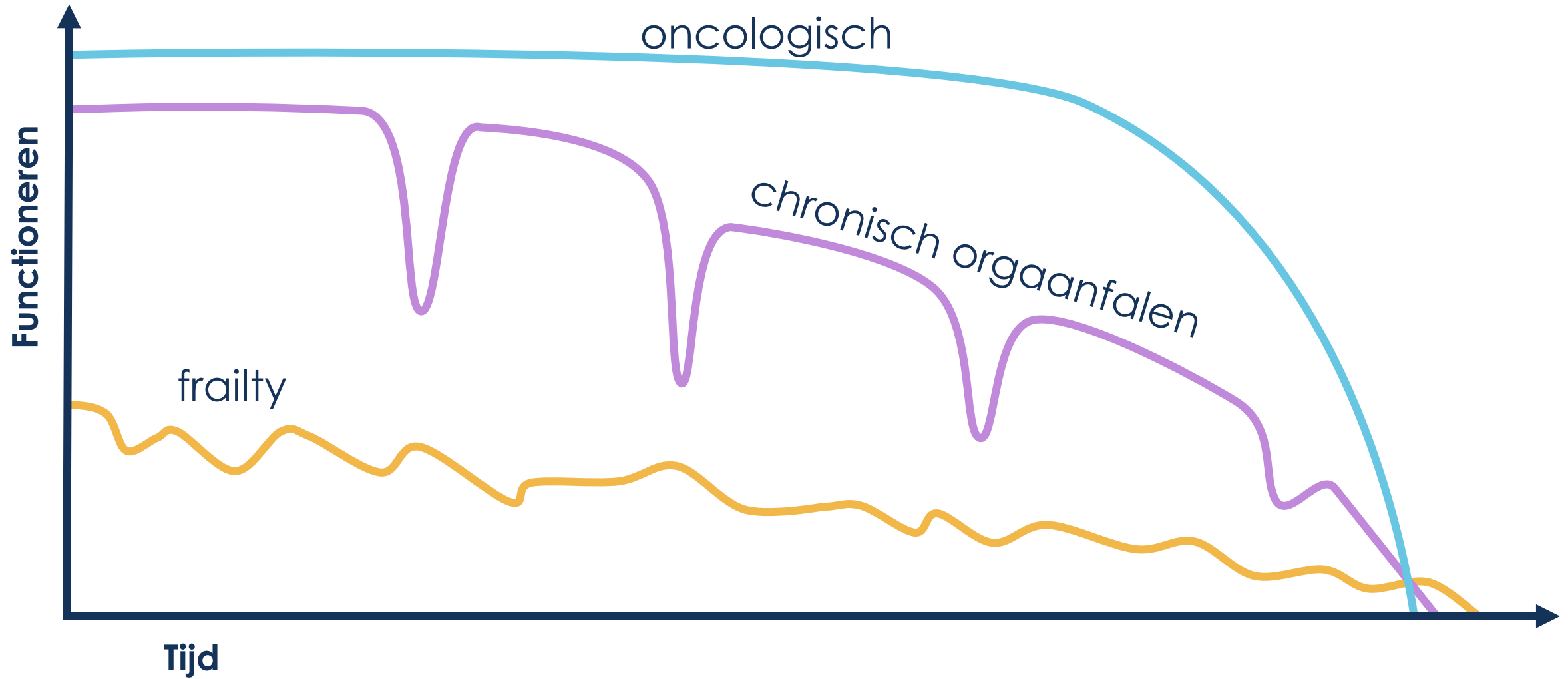
Zijn echtgenote en kinderen blijven waken.

Ziektetrajecten

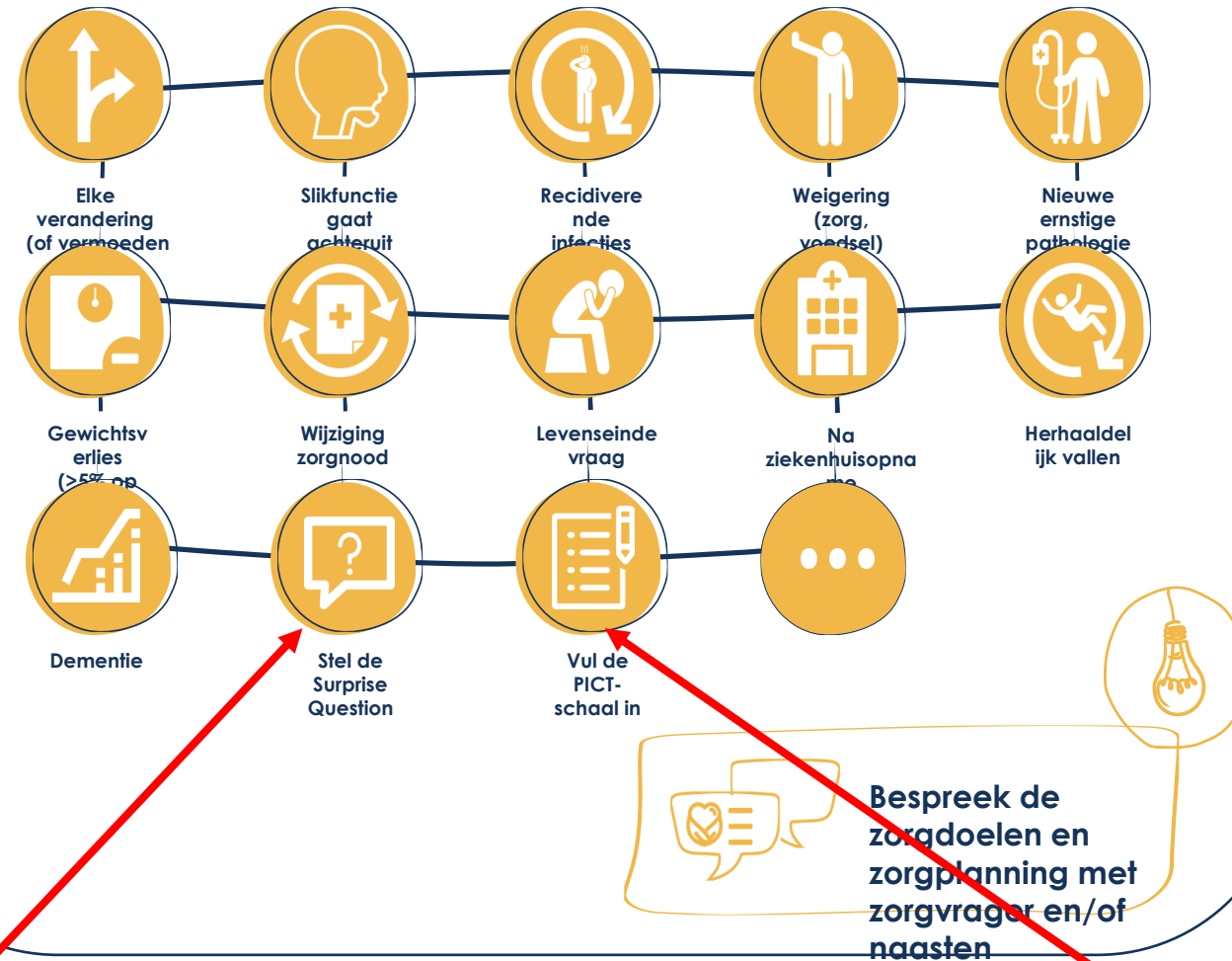
Herkennen van Palliatieve Zorgnoden

KNIPPERLICHTEN VOOR PALLIATIEVE ZORG EN VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING

Bespreek de zorgdoelen
en zorgplanning met
zorgvrager en/of naasten

KNIPPERLICHTEN VOOR PALLIATIEVE ZORG EN VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING

- Stel de 'Surprise Question'

-

Vul de PICT-schaal in

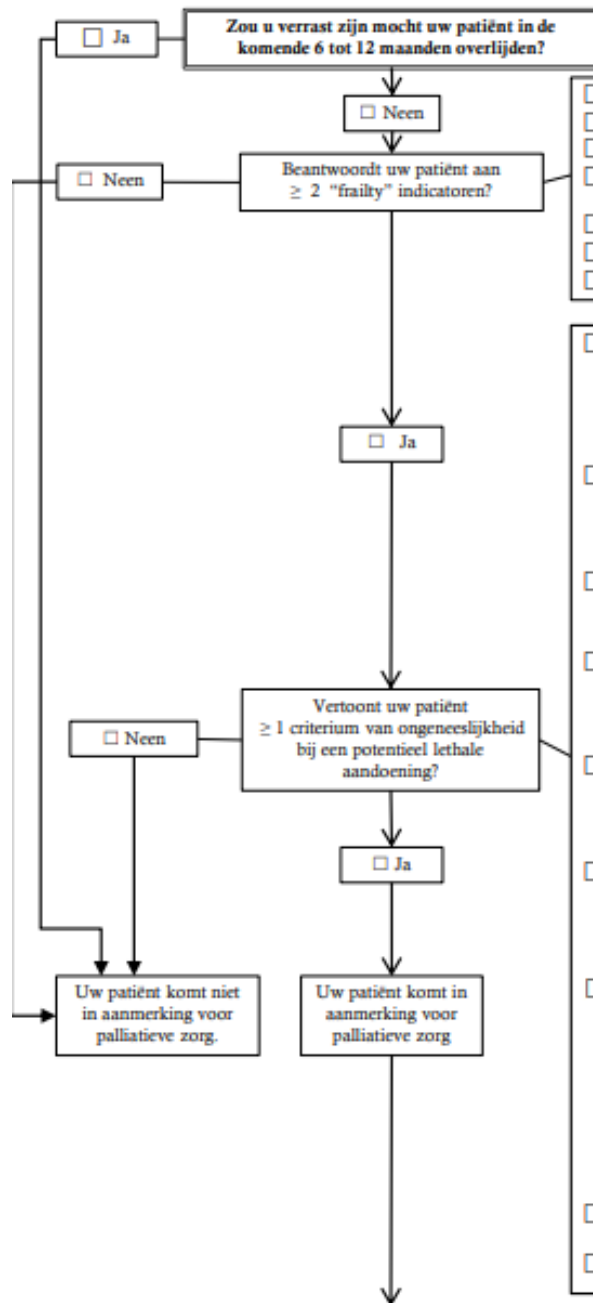
- ....

PICT-schaal

Onderzoek (2021) heeft aangetoond:
indien de PICT-schaal positief is,
is de kans op overlijden binnen het jaar 3,5 keer groter dan
bij de groep oudere personen
bij wie de PICT-schaal negatief is

(Acta Clinica Belgica 2022)

IDENTIFICATIESCHAAL VAN DE PALLIATIEVE PATIENT

- ☐ Zit of ligt meer dan de helft van de dag in een zetel of bed, zonder vooruitzicht op verbetering
- ☐ Gewichtsverlies van $\geq 5\%$ op 1 maand tijd of $\geq 10\%$ op 6 maanden tijd, of BMI $< 20 \text{ kg/m}^2$ of albuminegehalte $< 35 \text{ gr/l}$
- ☐ Pijn of ander aanhoudend en hinderlijk symptoom, ondanks optimale behandeling van de onderliggende ongeneeslijke aandoening
- ☐ Ten minste 1 ernstige comorbide aandoening van hart, longen, nieren of lever of 2 comorbide aandoeningen die niet onder controle zijn of niet behandeld worden (alcoholisme, verslaving en handicap inbegrepen)
- ☐ Ten minste 2 onvoorziene ziekenhuisopnames of 1 ziekenhuisopname van ≥ 4 weken tijdens de afgelopen 6 maanden (huidige opname inbegrepen)
- ☐ Meer verpleegkundige zorg noodzakelijk en/of wekelijks behandeling door zorgverleners uit verschillende disciplines (thuis of in ROB/RVT)
- ☐ Patiënt (of naasten bij wilsonbekwaamheid van de patiënt) vraagt palliatieve zorg of weigert een levensverlengende behandeling te volgen/voort te zetten

- ☐ **1. Oncologische of hematologische aandoening**
  - ☐ Functionele achteruitgang wegens evolutie van de tumor of een medische of chirurgische complicatie
  - ☐ Weigering of contra-indicatie om kankerbehandeling voort te zetten, of voortzetting van de behandeling enkel met het oog op symptoomcontrole
  - ☐ Myelodysplastisch syndroom met hoog risico op leukemie en contra-indicatie voor beenmergtransplantatie, of myelodysplastisch syndroom verergerd door ernstige en aanhoudende neutropenie of trombocytopenie
- ☐ **2. Hartaandoening of perifere arteriële aandoening**
  - ☐ Hartfalen NYHA IV of vergevorderde en onbehandelbare aandoening van de kransslagaders, waarbij ook in rusttoestand symptomen optreden die bij de minste inspanning verergeren
  - ☐ Ernstige en niet-operabele perifere arteriële aandoening
- ☐ **3. Respiratoire aandoening**
  - ☐ Ernstige chronische respiratoire aandoening met dyspnoe in rust of bij de minste inspanning tussen twee exacerbaties
  - ☐ Nood aan langetermijn zuurstoftherapie, of (invasieve of niet-invasieve) beademing, of contra-indicatie voor die behandelingen
- ☐ **4. Nieraandoening**
  - ☐ Chronisch nierfalen in stadium 4 of 5 (of GfA $< 30 \text{ ml/min}$), al dan niet behandeld via dialyse en gepaard gaand met een achteruitgang van de gezondheidstoestand
  - ☐ Contra-indicatie voor, stopzetting of weigering van dialyse
  - ☐ Acute nierinsufficiëntie die voor complicaties zorgt van een ongeneeslijke ziekte of van een behandeling van een patiënt met een beperkte levensverwachting
- ☐ **5. Gastro-intestinale of leveraandoening**
  - ☐ Ernstige of gedecompenseerde levercirrose waarbij de medische behandeling niet aanslaat en er contra-indicatie is voor een levertransplantatie
  - ☐ Bloeding, intestinale darmafsluiting of perforatie van het spijsverteringskanaal van niet-neoplastische oorsprong en falen van of contra-indicatie voor medische en/of chirurgische behandeling
- ☐ **6. Neurologische aandoening**
  - ☐ Onomkeerbare en ernstige achteruitgang van de functionele en/of cognitieve toestand en/of bewustzijnstoestand, ondanks een optimale behandeling
  - ☐ Progressieve spraakproblemen waardoor de patiënt moeilijk verstaanbaar is, of onomkeerbare slikstoornissen die verantwoordelijk zijn voor recidiverende pneumonien
- ☐ **7. Frailty syndroom**
  - ☐ Onvermogen om zich te verplaatsen, zich te kleden, zich te wassen en te eten zonder hulp van een derde, vergezeld van ≥ 1 van 6 volgende criteria:
    - ☐ Urine- of fecale incontinentie
    - ☐ Aanhoudende weigering van voedsel en/of zorg
    - ☐ Definitief verlies van eetlust, of gewichtsverlies $\geq 10\%$ op 1 maand tijd, of een BMI < 18 , of albuminegehalte $< 30 \text{ gr/liter}$
    - ☐ Onvermogen om te spreken, te communiceren en naasten te herkennen
    - ☐ Voorgeschiedenis van herhaald vallen of één ernstige val
    - ☐ Onomkeerbare slikstoornissen en recidiverende aspiratiepneumonie
- ☐ **8. Infectieuze aandoening**
  - ☐ Infectie die niet reageert op de behandelingen
- ☐ **9. Andere ongeneeslijke en evolutieve aandoening zonder mogelijkheid tot herstel of stabilisering**

- Definieer, samen met uw patiënt en in interdisciplinair overleg, een zorgplan en een vroegtijdige zorgplanning
- Bepaal het palliatief statuut aan de hand van de schaal van de ernst van de zorgnoden

Versie FPZV, mei 2017. Meer informatie: www.palliatief.be

Pict-schaal

Nee

Twee of meer frailty-indicatoren?

Ja

Eén of meer criteria van potentieel lethale aandoening

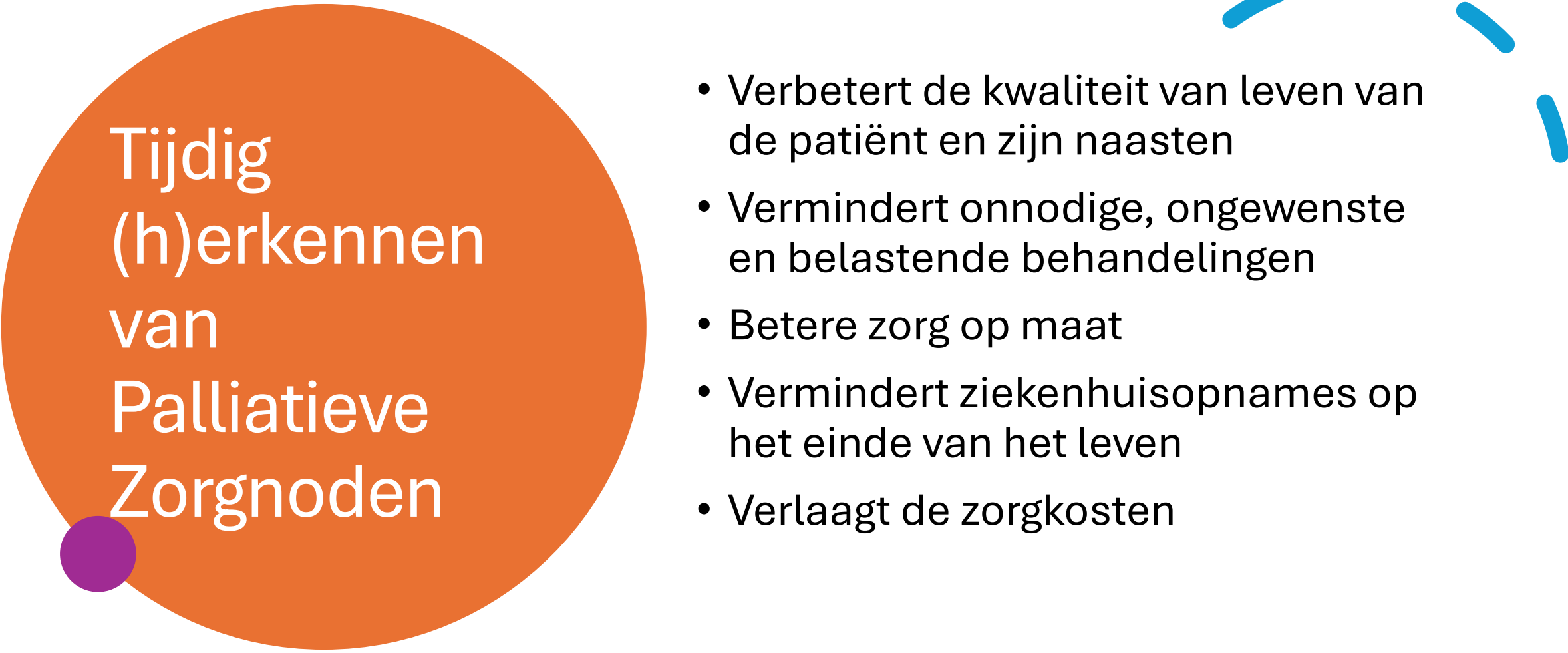
Ja

Patiënt heeft nood aan palliatieve zorg

- Identificatieschaal, april 2014

Besluit

Tijdig (h)erkennen van Palliatieve Zorgnoden

- Verbetert de kwaliteit van leven van de patiënt en zijn naasten
- Vermindert onnodige, ongewenste en belastende behandelingen
- Betere zorg op maat
- Vermindert ziekenhuisopnames op het einde van het leven
- Verlaagt de zorgkosten

Transitie Palliatieve Zorg

DOEL:

Palliatieve Zorg

toegankelijk, kwalitatief en doelgericht

voor alle inwoners

Vlaanderen en Nederlandstalig Brussel

Concreet

Kennis

Tijdige opstart

Zelfregie

Basisrecht voor elke persoon

Geïntegreerde zorg rond de patiënt

Palliatieve zorg als
voorbeeld van
geïntegreerde zorg

Geïntegreerde zorg

Zorgcontinuïteit

Betrokkenheid

Afgestemd

Geïntegreerde zorg vergt samenwerking

Zorgniveau's

Zorgpartners

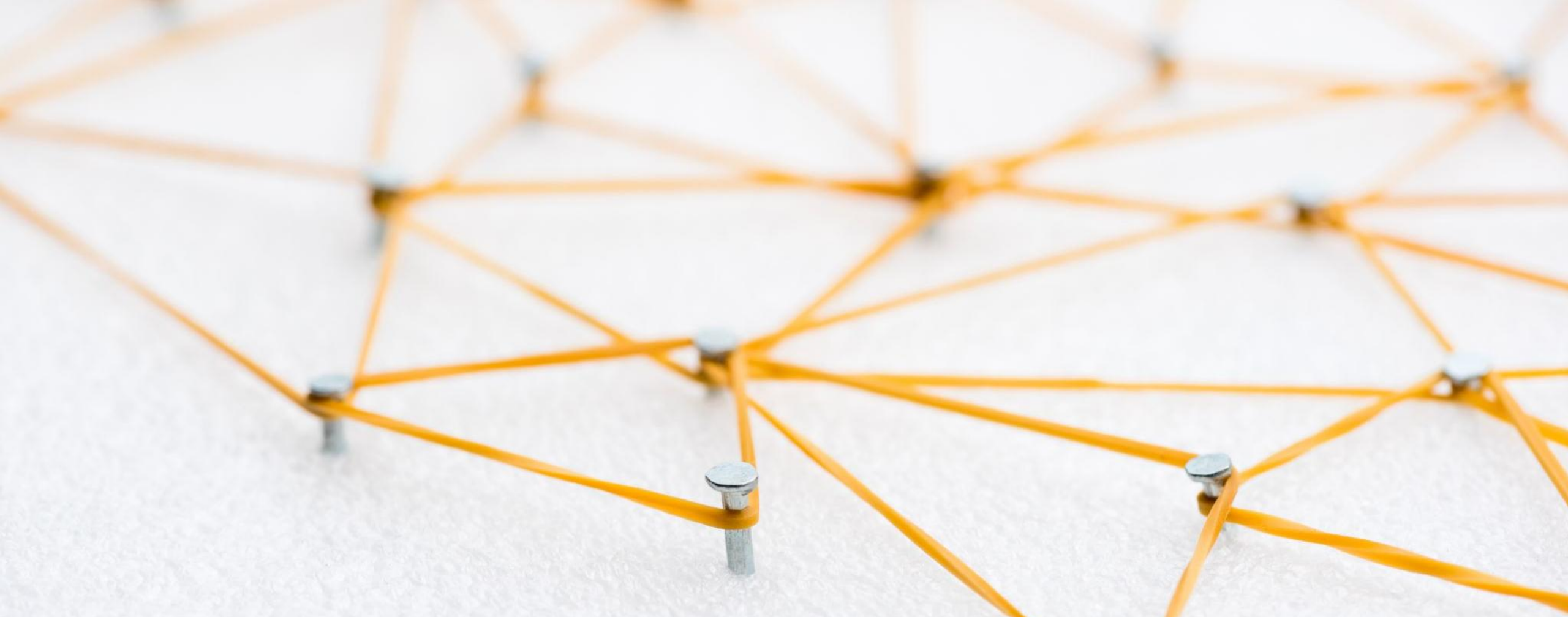
zorgsettings

KUNNEN WE
MEER

SPA MBE VORMING
HRV €

UNIFORMITEIT

KRIJGEN over de
NETWERKEN HEEN?

15 Netwerken → 1 sector

6 OPDRACHTEN

BRUGGEN BOUWEN

SAMEN STAP VOOR STAP
IN DE JUISTE RICHTING

SAMEN
BOUWEN aan

TIJDIGE & MENS-
WAARDIGE
PALLIATIEVE ZORG
VOOR IEDEREEN

TE BESPREKEN
met je COLLEGA'S,
TRANSITIEBEGELEIDER,
→ HOE VORMGIVEN

6 OPDRACHTEN

1 INFORMEREN & NODEN DETECTEREN → ZORGPARTNERS

COMMUNICATIE-
CEL OPRICHTEN

SJABLOON
→ RAPPORT

2 ZORG & ONDERSTEUNING BIEDEN

- HOE STROOMLIJNEN?
- WELKE ROLLEN BIJHOUDEN / DOORGEVEN?

3 EXPERTISE delen via EXPERTISE centrum

AANBOD?

OOK COACHENDE
Manier van Werken

4 VERBINDEN

→ ECOSYSTEEM
IN KAART BRENGEN

REGELMATIG
"BINNEN-
SPRINGEN"

Bijv. DOP
IN Schakelen
→ DIENST
ONDERSTEUNING
PLAN

5 KWAALITEITSOPVOLGING & VERBETERING

- Welke projecten willen we
- ANTICIPEREN

6 PLANNEN, MONITOREN & BYSTELLEN

VISUAL HARVESTING.COM

Welke invloed heeft dit op onze zorgpartners?

Invloed op samenwerking zorgpartners?

2de lijns-gezondheidszorg

- Expertise
- Ondersteuning en advies bij moeilijke/complexere situaties
- 24/7 beschikbaar voor **hulpverleners**
- Spuitaandrijvers

- Meer coachende houding
- Sensibiliseren
- Zorg verbreden

In gesprek met....

1a, Eerste lijn

1b, Eerste lijn

2, Woonzorgcentrum

3, Ziekenhuis

4, LEIF

5, Rouwzorg

6 Palliatieve thuiszorg